

Əhməd Bakıxanov – 130

Oxu tar, səni kim unudar...

Unudulmaz sənətkarımız, muğam aləminin mükəmməl bilicisi, tarzən Əhməd Bakıxanovun ifaları səsləndikcə təsirlənməyə bilmirik və Mikayıl Müşfiqin təbiri ilə desək, geniş kütlənin acısı, şərbəti, alovlu sənəti olan tarın nəğmələri alışan ruhumuza su kimi çilənir. Çanağı tut, qol və başı isə qoz ağacından hazırlanan bu alətdən qopan çinqi-nalələr könlümüzü yerindən oynadır:

***Oxu tar, oxu tar,
Səni kim unudar...***

Prezident İlham Əliyev bu il oktyabrın 21-də ustad tarzən və mahir pedaqoq Əhməd Məmmədza oğlu Bakıxanovun anadan olmasının 130 illiyinin qeyd olunması ilə bağlı sərəncam imzalayıb. Yubiley ölkə miqyasında silsilə tədbirlərlə qeyd edilir.

Azərbaycanın musiqi sənəti xəzinəsinə dəyərli töhfələr vermiş Əhməd Bakıxanov 1943-cü ildə Əməkdar müəllim, 1961-ci ildə Əməkdar incəsənət xadimi, 1973-cü ildə isə Xalq artisti fəxri adlarına layiq görülüb. Amma inamla demək olar ki, ustad sənətkar musiqini sevən ürəklərin fatehi olması ilə ən böyük fəxri adını alıb. Sənət təcrübəsində az müraciət olunan "Nəva-nişapur", "Əbu-əta" muğamlarının mahir ifaçısı kimi tanınan sənətkar həmçinin "Azərbaycan xalq rəngləri", "Azərbaycan ritmik muğamları", "Muğam, mahnı, rəng" kimi not nəşrlərinin müəllifidir.

"Əhməd Bakıxanovun təşkilatçısı və uzun illər ərzində rəhbəri olduğu xalq çalğı alətləri ansamblı hazırda onun adını daşıyır. Musiqi salnaməmizə mühüm səhifələr yazmış tar ifaçılarının bütöv bir nəslə məhz Əhməd Bakıxanovun yetirməsidir. Yüksək istedadla malik sənətkar xalqımızın misilsiz mədəni-mənəvi irsini bütün fəaliyyəti boyu klassik ənənələrə sədaqətlə qoruyub yaşadıb. Onun ifa etdiyi muğamlar, eləcə də bəstələdiyi mahnı və təsniflər parlaq sənət nümunələridir və musiqimizin qızıl fondunda layiqli yer tutur".

Bu sözləri Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Xalq artisti, ustad tarzən Əhməd Bakıxanovun 130 illiyinə həsr olunmuş konsert proqramının aparıcısı. Əməkdar artist Azad Şükürov dedi.

Tədbirdə Xalq artistləri Ramiz Quliyev, Vamiq Məmmədliyəv, Əməkdar incəsənət xadimi Nazim Kazimov, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Səadət Təhmirazqızı, "Xalq qəzeti"nin şöbə müdiri, Əməkdar jurnalist İttifaq Mirzəbəyli Əhməd Bakıxanovun həyat və yaradıcılığında bəhs etdilər. Xatırlandı ki, sənətkarın tədris proqramı üçün hazırladığı vəsait tarzənlərin masaüstü kitabıdır və gənclərin muğam sənətinin inceliklərini öyrənməsində mühüm bir mənbədir. Əhməd Bakıxanovun ailəsində daha bir nəfər tar musiqi ifaçılığına və bəstəkarlığına yiyələnib. Bu, onun oğlu, Xalq artisti, professor, "Şöhrət" və "Şərəf" ordenli bəstəkar Tofiq Bakıxanovdur. Ümumiyyətlə bu ailənin, bu nəslin Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında danılmaz xidmətləri var.

Əhməd Bakıxanov özündən sonra onun sənətini layiqincə davam etdirən Əhsən Dadaşov, Sərvər İbrahimov, Əlikram Hüseynov kimi çox dəyərli davamçılar yetişdirib. Bugünkü nəslin tarzənləri də həmin məktəbdən bəhrələnirlər. Görkəmli tarzənin xatirəsinə ithafən əbədi olaraq onun 1931-ci ildə yaratdığı xalq çalğı alətləri ansamblı elə yubiley konsertində də göstərdi ki, onun ruhunu yaşadır.

Onun yaradıcılığı bəstəkarlarımız üçün də əsl nümunədir. "Rast", "Şur", "Bayatı-Şiraz", "Segah-Zabul", "Rahab", "Şüştər", "Hümayun", "Şahnaz" və bir neçə muğamlarımız nota köçürülüb. Tofiq Bakıxanov atasının ifa tərzindən irəli gələn "Düghah", "Zabul segah", "Nəva", "Şahnaz", "Hümayun", "Rahab" kimi muğamlar əsasında simfonik muğam janrını yaradıb.

Xalq artistləri Mələkxanım Əyyubova, Zaur Rzayev, Əməkdar incəsənət xadimi Aqil Məlikov, Əməkdar artistlər Sahib Paşazadə, İlkin Əhmədov və digər sənət adamları görkəmli tarzənin yubiley tədbirini öz ifaları ilə şərəfləndiriblər.

Dünən ustad tarzən və mahir pedaqoq, Xalq artisti Əhməd Bakıxanovun anadan olmasının 130 illiyi ilə əlaqədar İkinci Fəxri xiyabanda məzarı ziyarət olunub. Tədbirdə Mədəniyyət Nazirliyinin nümayəndələri, incəsənət xadimləri, sənətkarın ailə üzvləri və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Ə.Bakıxanovun oğlu, Xalq artisti, bəstəkar Tofiq Bakıxanov atası ilə bağlı xatirələrini söyləyib: "Muğam bizim ana dilimizdir. Biz muğamsız yaşaya bilmərik. Əhməd Bakıxanovun yaradıcılıq yolu çoxşaxəlidir. O, Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında muğam dərsi keçib. Muğam ifaçıları deyil, bəstəkarlar da ondan muğam dərsləri alıblar. Bəstəkarlardan Əsrəf Abbasov, Hacı Xanməmmədov, Ağabacı Rzayeva, Arif Məlikov və digərləri Əhməd Bakıxanovun tələbələri olublar. Onun Şərq ölkələrində də tələbələri olub. Onun yadigarları muğamlarımızı yaşadıb və yaşadır" – deyərək Tofiq Bakıxanov vurğulayıb.

Daha sonra çıxış edənlər Əhməd Bakıxanovun keçdiyi həyat yolundan, yaradıcılığında danışdıqlar, xatirələrini bölüşüblər, onun Azərbaycan musiqi sənətinin inkişafındakı xidmətlərini yüksək qiymətləndiriblər.

**Fidan HÜQUQQIZI,
Elşən AĞALAR (foto),
"Xalq qəzeti"**